

09005
9 771418 522002
2009/5. szám Ára: 1450 Ft
6 EUR - 26 LEJ - 560 DIN

OCTOGON

ARCHITECTURE & DESIGN

Az OCTOGON
havilap!

**KÖTUTAJ:
KORTÁRS
PORTUGÁL
ÉPÍTÉSZET**

**A KÜLÖNBÖZŐSÉG
POÉZISA:
BORIS PODRECCA**

EIFFELTŐL AZ EIFFELIG

**BELGRADE
DESIGN WEEK 2009**

VISZONY ÉS ÉRTELMEZÉS

Centro de Arte Contemporânea, Bragança, Portugália

A kortárs galéria épülete az átriumudvar végénél

Szöveg:

**Vukoszávlyev
Zorán PhD**

Építész:

**Eduardo
Souto de
Moura**

Fotó:

iz.architects

EDUARDO SOUTO DE MOURA (1952) A KÖZÉPGENERÁCIÓ MEGHATÁROZÓ EGYÉNISÉGE. ÁLVARO SIZA TANÍTVÁNYA, LEGKÖZELEBBI MUNKATÁRSA ÖNÁLLÓ ÉPÍTÉSZETI ALKOTÁSAIBAN A HELY TEKTONIKUS RENDJÉHEZ ALKALMAZKODIK, DE TERVEZŐI SZÁNDÉKA NEM A FOLYAMAT TOVÁBBGONDOLÁSA, HANEM MINIMALISTA RÉSZLETEKKEL TÖRTÉNŐ BEAVATKOZÁSÁBAN INKÁBB VISSZAHÚZÓDÁS A TÖRTÉNETI ÉRTÉKEK KIEMELÉSE ÉRDEKÉBEN. NAGY MŰEMLÉK-HELYREÁLLÍTÁSI MUNKÁI TETTÉK ISMERTTÉ, DE MINDEMLETT SZÁMOS ÚJ BEÉPÍTÉSSEL BIZONYÍTOTTA A VÁROSSZÖVET FEJLŐDÉSÉNEK MEGÉRTÉSÉT, A KÖRNYEZETRENDEZÉS TERÉN PEDIG AZ APRÓ, FUNKCIONALITÁSUKBAN SZÉP ELEMÉKBŐL TÖRTÉNŐ ÉPÍTÉS HÍVE.

Eduardo Souto de Moura munkáit a modernizmus részleteképzésekbe vetett hite és a történeti értékek tisztelete jellemzik. Az építészeti alkotás elemei több rétegben olvadnak egybe: érzelmi kapcsolódások a hely értékeihez, a tér hatásainak személyes megélése és magas fokú igényesség a funkció szolgálatába állított szerkezeti részletek technikai kidolgozásában. A portói Fotográfiai Múzeum (1997), a Santa Maria do Bouro-i kolostor átalakítása szállóvá (1997) és a viseui Grão Vasco Múzeum (2005) helyreállításá-

nál is a kő dominanciájában szinte eltűnnek a visszahúzó részletek – Souto nagyvonalú kompozíciói egyszerre racionálisak és lelki átéltek.

Munkásságát meghatározzák e műemléki helyreállítások, de talán akkor válik különleges értékűvé e minimalista szemléleten alapuló alkotómódszer, ha új beépítést kell illeszteni a megtartandó történeti értékhez. Portugália északkeleti határmezsgyéjén, a hegyek közt meghúzó Bragança városában, a belváros sűrű városszövetében egy

meglévő épülethez csatlakozva jött létre a kortárs művészeti gyűjtemény épülete. Egykoron e vidék határsáv, a kisváros fontos ellenőrző pont volt kereskedelmi és védelmi értelemben. A hegyek között eldugott, szűk átjárókon megközelíthető településen az utóbbi években felújították a főteret, új közintézményekkel gyarapodott a belváros. Közvetlen szomszédságában azonban még elhagyatott házak keverednek új épületekkel – a múzeum átmenő telke így különböző értékű várostestbe integrálódik.

Helyreállított belső terek Graça Morais képeivel

Minimalistán átformált vendégtér a történelmi épület földszintjén

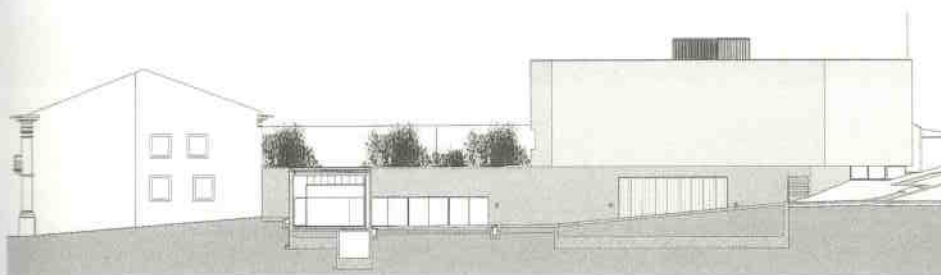
HAGYOMÁNYOS ÉS KORTÁRS ÉPÍTÉSZETI ELEMÉK SZIMBIÓZISA A VÉGYES VÁROSSZÖVETBEN.

A gyűjtemény alapját Graça Morais festőművésznő alkotásai jelentik, melyek az érzékenyen felújított régi épületszárny emeletén foglalnak helyet. A barokk emeletes polgárház megőrzött részletei az új világítástechnika és fűtésrendszer visszafogott integrálásával szinte kiemelést kapnak, a minimalista bútorok csendesen egészítik ki a belső tér történelmi arányait.

Az átkötő szárny már a városka kortárs kiállítótere felé vezet, amely a telek másik végében helyezkedik el közvetlen megközelíthetőséggel a hátsó utcáról. Az L alakú beépítés egy kis udvart ölel körbe, mely a hagyományos és kortárs építészeti elemek egymás mellett élésének aktivitását adja. A vizuális kapcsolat nem csak az építészeti tömegek szoros fizikai összekötésében nyil-

vánul meg, hanem a kiállító terekben mozogva többször direkt módon is feltárul a jól komponált nyílásrendszernek köszönhetően. Ami a történelmi épületnél adottság ablakos lyukrendszerével, az a kortárs galéria tömegénél cizelláltan elhelyezett, nagy, összefüggő üvegfelületekben jelenik meg. Souto de Moura mesteri nyugalommal kezeli a meglévő struktúrát, és megértve annak fejlődési logikáját, finoman helyezi az új kortárs épületelemet a történelmi városszövetbe.

A tanulmány az OTKA 68610 számú kutatása és a MTA Bolyai Ösztöndíj támogatásával valósult meg.

A kortárs galéria belső tere

Építész:

**Eduardo Souto de Moura – Souto Moura –
Arquitectos, Lda.**

Tervezői kontakt:

**Souto Moura – Arquitectos, Lda.
Rua Aleixo 53, 1º-e Porto
4150-043 PORTO
souto.moura@mail.telepac.pt**

Építés:

2004-2006

Átadás:

2008. június

Beépített terület:

1000 m²

5/5

● **Herczeg László építész:** Város, épület, belső következetes egysége. Regionális, de nem szentimentális épület. A régi ház átépítése legalább annyira érdekes, mint az új tömeg. A közrezárt udvar jól használja ki a terep adottságait. A vakolt, lebegő kiállítótér-tömeg acélszerkezet. Újabb mestermunka Souto de Mourától.

4/5

● **Dr. Bachman Zoltán építész:** A rendelkezésre álló anyagokból csupán annyi állapítható meg, hogy az alkotó tehetséges építész. Kulturált, jó formaérzékű és a mai európai építészeti trendet képviselő múzeumot hozott létre. Talán egy kicsit túlzottan is „trendi” a ház. A belső tér klasszicizálása határozottan zavaró, neutrálisabb tér szerencsésebb lett volna. Azért gondolom, Magyarországon sok város elfogadná az épületet.

4/5

● **Balogh Attila építész:** Eduardo Souto de Moura a történelmi városszerkezetben sem fél saját stílusát használni; minimális eszköztárral, eltalált arányokkal helyezi el épületét a környezetében, egységes megformálással a külsőben és a belsőben egyaránt. A mediterrán, ahogy nem, vagy kevésbé ismerik.